

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 22 mars 1899, kl. 4 e. m.

*Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 4,
i anledning af väckt fråga om skrifvelse till Kongl.
Maj:t angående meddelande af officiellt intyg rörande
svensk lag och rättspraxis.*

I anledning af en utaf herr *C. Lindhagen* inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 200, och med bifall till samma kammares fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6 (i samlingen n:o 7) har Andra Kammaren för sin del beslutit, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, huruvida och under hvilka vilkor det kunde varda någon myndighet ålagdt att i fråga om den svenska lagens bestämmelser på begäran meddela sådana intyg, som kunna erfordras för tillvaratagande af svenska privatintressen i utlandet.

Jemlikt 63 § 3 mom. riksdagsordningen har beslutet delgifvits Första Kammaren, som hänvisat ärendet till sitt första tillfälliga utskott.

Motionären har i hufvudsak anført: att då för tillvaratagande af svenska intressen i utlandet ofta erfordrades företeende af dylika bevis, men föreskrift rörande desammas utfärdande saknades, hänvände man sig än till en än till en annan myndighet för desammas erhållande; att framställningarne ofta afsloges, i all synnerhet då någon slutledning genom samman-

Bih. till Riksd. Prot. 1899. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 4 Häft. (N:o 4). 1

ställning af olika lagrum eller något yttrande om en lagtillämpning påkallades, samt att de bevis, som emellanåt erhöles, äfven då de angåfves vara utfärdade å tienstens vägnar, visat sig sakna all betydelse, då intygsgifvarens lagliga befogenhet att afgifva intygen blifvit ifrågasatt, och intygen i allt fall ej hade annan betydelse än såsom ett uttryck af intygsgifvarens enskilda åsigt i ämnet.

Andra Kammarens utskott har yttrat sig sålunda:

»Såsom af motiveringen framgår, har motionären endast åsyftat lagstadgad skyldighet att utfärda bevis af ifrågavarande beskaffenhet för de fall, att desamma skulle erfordras för tillvaratagande af svenska intressen i utlandet; och det torde ligga i sakens natur, att endast för sådana fall någon dylik skyldighet bör ifrågakomma.

För bedömande af frågan i dess sålunda begränsade form har utskottet ansett det vara af vigt att få utrönt, i hvilken omfattning och hos hvilka myndigheter dylika bevis på senare tiden begärts och meddelats.

Enligt vunna upplysningar, med hvilkas anskaffande motionären varit behjelpig, förhåller sig dermed sålunda:

Hos *justitiekanslern* hafva enskilda personer för bevakande af privaträttigheter i utlandet vid enstaka tillfällen anhållit om intyg rörande den svenska lagens bestämmelser i ett visst ämne eller huru en viss angifven rättsfråga bedömdes efter svensk lag; och har kanslern, som hvarken ansett sig skyldig eller befogad att å embetets vägnar utfärda dylika intyg, i 3 fall under de senaste 12 åren för att hjälpa vederbörande utgifvit intyg af ifrågavarande slag till den kraft och verkan de kunde hafva, då de icke utgifvits å embetets vägnar, hvaremot han vid något eller några tillfällen, der tvekan förefunnits, huru ett förhållande kunde komma att bedömas vid svensk domstol, om det komme under dess pröfning, funnit lämpligast att afböja begäran om intyg.

Då tid efter annan hos *kongl. justitiedepartementet* än på diplomatisk väg och än af enskilde begäran framstälts om intyg angående hvad svensk lag i uppgifna fall innehölle, har dylik begäran i allmänhet villfarits medelst utfärdande af det äskade intyget, undertecknadt, der det begärts på diplomatisk väg, af departementschefen, eljest vanligen af expeditionschefen; men har det dock äfven händt, att intyg, begärdt af enskild person för att användas vid utländsk domstol, förvägrats.

En annan embetsman inom justitiedepartementet har vid särskilda tillfällen enskildt anmodats att, för återopande inför utländska myndigheter.

afgifva utlåtande om svensk rätt och har i flertalet fall funnit sig oförhindrad att tillmötesgå sålunda framställd begäran.

Enskilda personer hafva stundom i och för bevakande af privaträttigheter i utlandet eller för annat ändamål hos en *notarius publicus i Stockholm* begärt intyg rörande den svenska lagens bestämmelser i ett visst ämne, eller huru en viss angifven rättsfråga bedömes efter svensk lag eller rättspraxis, och har bemälda tjänsteman i några fall ansett sig kunna tillmötesgå sådan begäran och utgifva äskadt intyg, men deremot i åtskilliga andra fall funnit sig föranlåten vägra bifall till framställningen.

Stockholms rådstufvurätt förklarade den 16 mars 1897 en framställning rörande utgifvande af intyg utaf ofta nämnda beskaffenhet icke till något rättens yttrande föranleda, hvaremot *en ordinarie landtdomare* på förekomna anledningar vid några tillfällen meddelat dylika intyg; och antager utskottet, att af en närmare utredning skulle framgå, hurusom i enstaka fall jemväl andra embets- och tjänstemän eller myndigheter uti förevarande hänseende anlåtats och emellanåt gått vederbörande till handa.

Vidare får utskottet meddela, att nyligen afgångne *polismästaren i Stockholm* på grund af mångårig erfarenhet under sin verksamhet som polischef anser behof finnas af någon auktoritet för meddelande af i utlandet erforderliga intyg om svensk lag och rättspraxis.

För frågans allsidiga skärskådande skulle det gifvetvis varit af intresse att erhålla kännedom om de motsvarande bestämmelser, som till äfventyrs utomlands kunna vara gällande, men har utskottet derutinnan hitintills ej kunnat vinna andra upplysningar, än att frågan om beskaffenheten af attester öfver gällande rättsnormer i de särskilda tyska förbundstaterna är på olika sätt ordnad, samt att sålunda exempelvis enligt en för Hamburg gällande lag af den 15 juli 1879 intyg beträffande dervarande lag meddelas af »Hanseatische Oberlandesgericht.»

Då i allt fall den lemnade utredningen, ehuru enligt sakens natur temligen ofullständig, ådagalägger riktigheten af motionärens uppgifter derom, att föreskrift här saknas rörande skyldighet att utfärda bevis af meranämnda beskaffenhet, att man för erhållande af dylika bevis tillväggår på mångahanda olika sätt, att de äskade intygen ofta förvägras, samt att, när de utfärdas, sådant endast understundom sker å tjänstens vägnar;

då erfarenheten vidare lärer gifva vid handen, hurusom oförmågan att kunna förete intygen i fråga emellanåt medfört eller varit nära att med-

föra känbara förluster för landsmän, hvilka i utlandet haft privatangelägenheter att bevaka;

samt då slutligen den internationella samfärdselns alltjemt fortgående utveckling ej allenast torde komma att medföra en successiv ökning af våra privatintressen i främmande länder än äfven alltjemt påkallar såväl nya internationella öfverenskommelser som ock dermed sammanhängande ändringar i den inre lagstiftningen, vill det synas utskottet, som om skäl förefunnes för meddelande af föreskrift i det af motionären angifna hänseende.

Med detta vill dock utskottet i ärendets befintliga skick ingalunda hafva gjort något bestämdt uttalande till förmån för ett lagstiftande i ämnet, hvarförinnan gifvetvis tarvas en omsorgsfull utredning ej allenast af sjelfva hufvudfrågan än äfven af åtskilliga grannliga detaljbestämmelser angående bland annat de förhållanden, under hvilka intyg må begäras, hvilken eller hvilka myndigheter det skall åläggas att utfärda intygen, samt desammas omfattning och beskaffenhet.

Lika litet beträffande dessa detaljbestämmelser som beträffande sjelfva hufvudfrågan torde i ärendets nuvarande läge något uttalande från utskottets sida vara påkalladt, då endast en utredning i ämnet blifvit af motionären begärd; men anser sig dock utskottet ej kunna underlåta att redan nu framhålla, hurusom lagstadgad skyldighet att afgifva intyg rörande svensk *rättspraxis* förefaller hardt när otänkbar samt under alla omständigheter endast i ytterst ringa omfattning bör kunna ifrågasättas.»

Första Kammarens första tillfälliga utskott finner en sådan föreskrift, som motionen afser, vara egnad att ingifva vissa betänkligheter. Med afseende å arten och omfattningen af de frågor, hvilka skulle kunna till besvarande uppställas, lærer det ingalunda vara lämpligt att såsom en skyldighet ålägga viss embets- eller tjänsteman att besvara desamma. Inskränktes åter den åtgärd, motionen afser, till en föreskrift, att viss embetsman må meddela intyg af ifrågavarande art, kunde ju inträffa, att den, hvilken egde meddela sådant intyg, icke tilltrorde sig att besvara viss fråga, under det att annan person, hvilken till äfventyrs velat afgifva intyg i det omsökta

hänseendet, icke skulle anse sig dertill befogad. Den, hvilken hade att anskaffa intyg om lagens innehåll, komme då att befinna sig i en sämre ställning än nu. Verkan af ett dylikt intyg komme i allt fall att bedömas efter hvad lag eller praxis i det främmande landet föreskrifver. Skulle det i samma eller likartad rättstvist återopas vid svensk domstol, komme det att sakna all betydelse.

Utskottet finner ej heller hvad i ärendet blifvit anfördt eller eljest kommit till dess kännedom ådagalägga något mer känbart behof af den ifrågasatta föreskriften. Af den utredning, Andra Kammarens utskott förbragt, synes framgå, att personer, som för iakttagande och bevakande af deras rätt vid utländska myndigheter haft behof af intyg om hvad svensk lag i visst fall innehåller, erhållit erforderliga intyg genom olika svenska embetsmyndigheter. Något fall, då saknaden af en sådan bestämmelse, som i ärendet ifrågasattes, föranledt rättsförlust, föreligger icke.

Med återopande häraf får utskottet hemställa,

att Första Kammaren icke måtte biträda Andra Kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 21 mars 1899.

På utskottets vägnar:

ROBERT DICKSON.